

POZIOM WIEDZY FINANSOWEJ POLAKÓW 2022

edycja V

BADANIE

22 marca 2022

VI Kongres Edukacji Finansowej
i Przedsiębiorczości

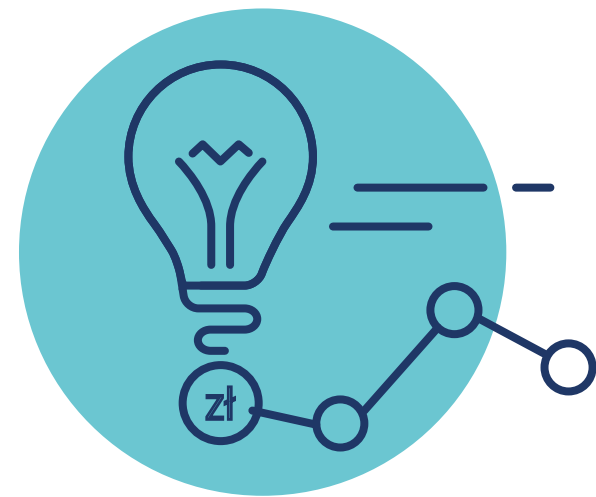
Technika	CATI – Computer Assisted Telephone Interviews
Termin badania	10 – 18 lutego 2022
Charakterystyka próby	Próba ogólnopolska dorosłych Polaków, reprezentatywna dla populacji pod względem płci, wieku i lokalizacji (województwo i klasa wielkości miejscowości)
Wielkość próby	n=1000
Błąd pomiaru	3%

Badanie "**Poziom wiedzy finansowej Polaków**" to od 2018 r. jedno z kluczowych, corocznych i najchętniej cytowanych w mediach opracowań dotyczących wiedzy i edukacji ekonomicznej w Polsce.

Od samego początku, badanie to jest przeprowadzane przez **CBM Indicator** na zlecenie i przy współpracy merytorycznej z **Fundacją Warszawski Instytut Bankowości** oraz **Fundacją GPW** – czołowymi NGO w Polsce w obszarze edukacji ekonomicznej.

Diagnoza dotyczy m.in. samooceny poziomu wiedzy, preferencji, wyzwań i oczekiwań społecznych w obszarze szeroko rozumianej wiedzy na temat finansów osobistych, bankowości i inwestowania.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

WIEDZA I EDUKACJA EKONOMICZNA

– samoocena, preferencje,
wyzwania, oczekiwania

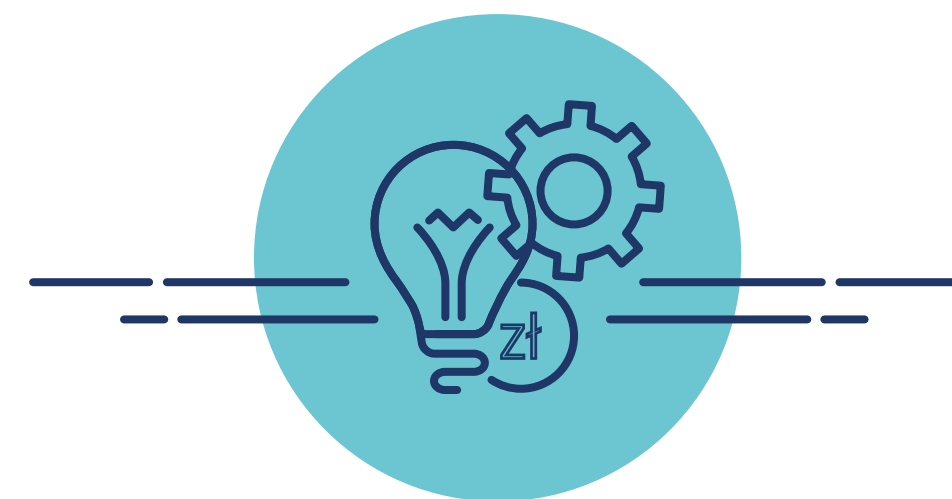
(PERSPEKTYWA: 2022)

- **Średnia ocena własnej wiedzy ekonomicznej** badanych wynosi 2,91 (w 5-stopniowej skali), przy czym 37% ocenia swoją wiedzę jako bardzo i raczej małą, zaś 30% jako dużą i bardzo dużą. Płeć nie różnicuje poziomu tej wiedzy, natomiast obserwujemy istotne różnice u respondentów w różnym wieku i o różnym poziomie wykształcenia – niżej swoją wiedzę oceniają najmłodszy (2,00) i najstarszy wykształceni (2,46), wyżej – osoby w wieku 25-34 lata (3,10) i z wykształceniem wyższym (3,69). Miejsce zamieszkania nie ma również wpływu na samoocenę wiedzy ekonomicznej.
- **Najczęściej wskazywanym źródłem wiedzy ekonomicznej** są blogi i portale internetowe – 55% (częściej wskazywane przez młodszych badanych). Starsi natomiast częściej wskazują media, instytucje sektora finansowego i instytucje publiczne oraz inne osoby/ ekspertów.
- **Ponad połowa Polaków odczuwa brak wiedzy w obszarze cyberbezpieczeństwa.** Istotnie częściej wskazują go osoby w wieku 25-34 lata. Rzadziej wskazywane są inwestowanie (35%) i finanse publiczne (25%), najrzadziej zaś oszczędzanie (jedynie 13%).
- **Badani uznają za najlepsze następujące formy przekazywania wiedzy finansowej:** bezpośrednie spotkania stacjonarne (lekcje lub wykłady – 44%), filmy edukacyjne i materiały wideo (41%) oraz artykuły i infografiki w prasie lub internecie (40%).

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

- **Niemal 3/4 badanych uważa, że największą aktywność w edukowaniu w zakresie wiedzy finansowej powinny wykazywać szkoły i uczelnie oraz nauczyciele i wykładowcy.** Częściej wskazują tę odpowiedź młodszy respondenci. Ogólnie, rzadziej wskazywane są instytucje finansowe (NBP, KNF, MF, BFG) oraz rodzice i dom rodzinny.
- **Ponad połowa badanych uważa, że obowiązkowa edukacja finansowa powinna zaczynać się już w szkole podstawowej.** Tego zdania są częściej najmłodszy respondenci (aż 71%), co świadczy o tym, jak duża jest potrzeba otrzymywania takiej edukacji wśród osób, które oceniają swoją wiedzę jako niską.
- **Badani dobrze oceniają działalność edukacyjną banków** w obszarze edukacji finansowej i cyfrowej. Oceny te są wyższe wśród starszych respondentów i tych z wyższym wykształceniem.
- **Niemal połowa respondentów uważa również, że media powinny się angażować** i aktywnie wspierać banki w działalności edukacyjnej banków w obszarze edukacji finansowej i cyfrowej. Negatywnie w tej kwestii wypowiada się 17% badanych. Różnice są tu również widoczne w grupach wiekowych – wyższe wskaźniki obserwujemy wśród osób starszych.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

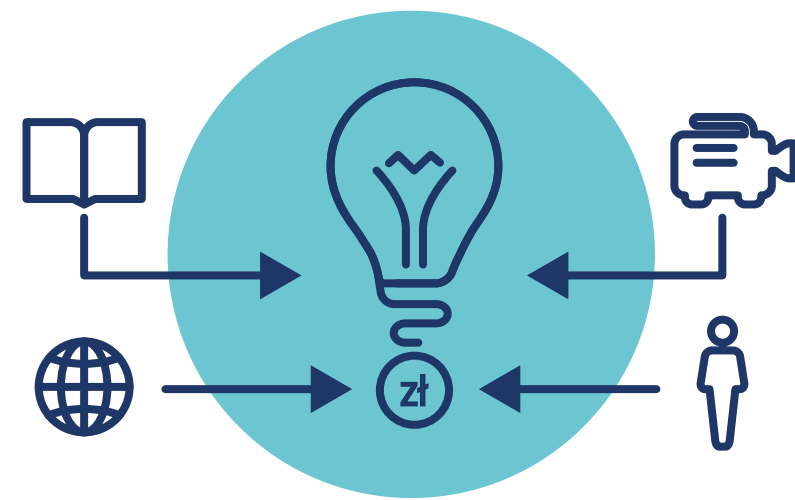
INWESTOWANIE I RYNEK KAPITAŁOWY

- **Badani nisko oceniają swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.** Jedynie 6% uważa, że ich wiedza jest raczej duża, zaś aż 61% – że jest bardzo lub raczej niska. Istotnie niżej swoją wiedzę o GPW oceniają najmłodszy i najstarszy wykształceni, zaś wyżej osoby w wieku 45-54 i 55-64 lata oraz ci z wyższym wykształceniem.
- **Akcje są zdecydowanie najlepiej znanym instrumentem** notowanym na GPW (91%). Obligacje wskazuje 70% badanych. Obserwujemy istotnie wyższą znajomość poszczególnych instrumentów (szczególnie tych mniej znanych) wśród osób w wieku 45-54 i 55-64 lata oraz wśród tych z wyższym wykształceniem.
- **Spośród znanych sposobów długookresowego oszczędzania na emeryturę respondenci najczęściej wymieniają Pracownicze Plany Kapitałowe (86%).** Nieco rzadziej wskazywane są Indywidualne Konta Emerytalne (72%). Prawie połowa wskazuje PPE, a niecała 1/4 – IKZE.
- **Respondenci najczęściej korzystają z PPK – 35% (częściej młodszy).** Nieco mniej korzysta z IKE, i tu obserwujemy istotnie wyższe wskazania w grupie starszych badanych.
- **Aż 58% respondentów uważa, że pandemia COVID-19 wpłynęła na ich gotowość do długoterminowego oszczędzania lub inwestowania na giełdzie.** Przeciwnego zdania jest nieco ponad 1/3 badanych. Notujemy tu jedynie drobne różnice w grupach demograficznych.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

- **Zdecydowana większość (81%) respondentów nie rozważa w najbliższym czasie możliwości samodzielnego inwestowania.** Są to częściej osoby najmłodsze, najstarsze i najstaniej wykształcone. Co dziesiąty badany rozważa korzystanie z indywidualnych instrumentów emerytalnych.
- **Najważniejsze powody wyboru spółki, w którą badani chcieliby zainwestować to jest jej sytuacja biznesowa (43%) oraz opinia innych uczestników rynku (38%).** Najmłodszy respondenci częściej nie umieją odpowiedzieć na to pytanie.
- **Ponad 2/3 respondentów nie inwestuje na giełdzie z braku wystarczającej wiedzy,** częściej są to najmłodszy badani. Dużą barierą jest lęk przed ryzykiem (29%) i przed poniesieniem strat (28%). Najmłodszy i najstarszy nie inwestują również częściej z powodu braku kapitału.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

WIEDZA W PRAKTYCE

– bankowość i finanse

- **Ponad połowa respondentów stara się czytać dokładnie umowy** zawierane z instytucjami finansowymi przed podpisaniem, zaś niemal 1/3 czyta je bardzo dokładnie. Jedynie kilka procent respondentów deklaruje, że przeglądają umowy pobieżnie lub zdarza im się podpisać bez czytania. Przeważają tu najmłodszy badani.
- **Ponad 90% respondentów posiada rachunek osobisty**, a niemal 1/3 korzysta z karty płatniczej. Częściej są to osoby w wieku produkcyjnym. Brak jakichkolwiek produktów finansowych częściej wskazują najmłodszy i najstarszy badani.
- **W pytaniu o wysokość gwarancji Bankowego Funduszu Gwarancyjnego 38% badanych udzieliło prawidłowej odpowiedzi** – równowartość 100 tys. euro. Odsetek prawidłowych odpowiedzi jest istotnie niższy wśród najmłodszych respondentów i w grupie z podstawowym i zawodowym wykształceniem, zaś wyższy wśród osób z wykształceniem wyższym.
- **W pytaniu na temat prawidłowych postaw w użytkowaniu bankowości elektronicznej prawidłową odpowiedź wskazuje aż 69% badanych.** Wskaźnik ten jest istotnie niższy w grupie 18-24 lata i wśród osób w podstawowym i zawodowym wykształceniem, zaś wyższy w grupie 25-34 lata i z wykształceniem wyższym.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

- **Jedynie 5% badanych udzieliło prawidłowej odpowiedzi w pytaniu o oprocentowaniu i kosztach kredytu.** Niemal połowa badanych (47%) błędnie uważa, że zmiana wysokości stóp procentowych wpływa na ratę kredytu hipotecznego z oprocentowaniem stałym. Blisko co 5. najmłodszy respondent (18%) nie umie wskazać prawidłowego zdania.
- **W pytaniu o instytucję, która nie ma prawa świadczyć usług kredytowych aż 84% wskazuje prawidłową odpowiedź – kantor.** Istotnie wyższy odsetek prawidłowych odpowiedzi widoczny jest w grupie 25–34 lata i z wykształceniem wyższym, zaś istotnie niższy – w grupie 35–44 lata i z wykształceniem podstawowym i zawodowym.
- **Nieco ponad połowa respondentów umie wskazać prawidłowy termin odstąpienia od umowy kredytowej (14 dni).** Podobnie jak w poprzednich pytaniach, istotnie niższy odsetek prawidłowych odpowiedzi obserwujemy w grupie najmłodszych respondentów i tych słabiej wykształconych, zaś istotnie wyższy – w grupie osób z wyższym wykształceniem.
- **Prawidłową odpowiedź w pytaniu o kwotę odsetek (2% rocznie od 10 tys. wynosi 200 zł) wskazuje 76% respondentów.** Wartość ta jest istotnie wyższa wśród najstarszych i najlepiej wykształconych, zaś istotnie niższa wśród najmłodszych i tych z podstawowym i zawodowym wykształceniem.

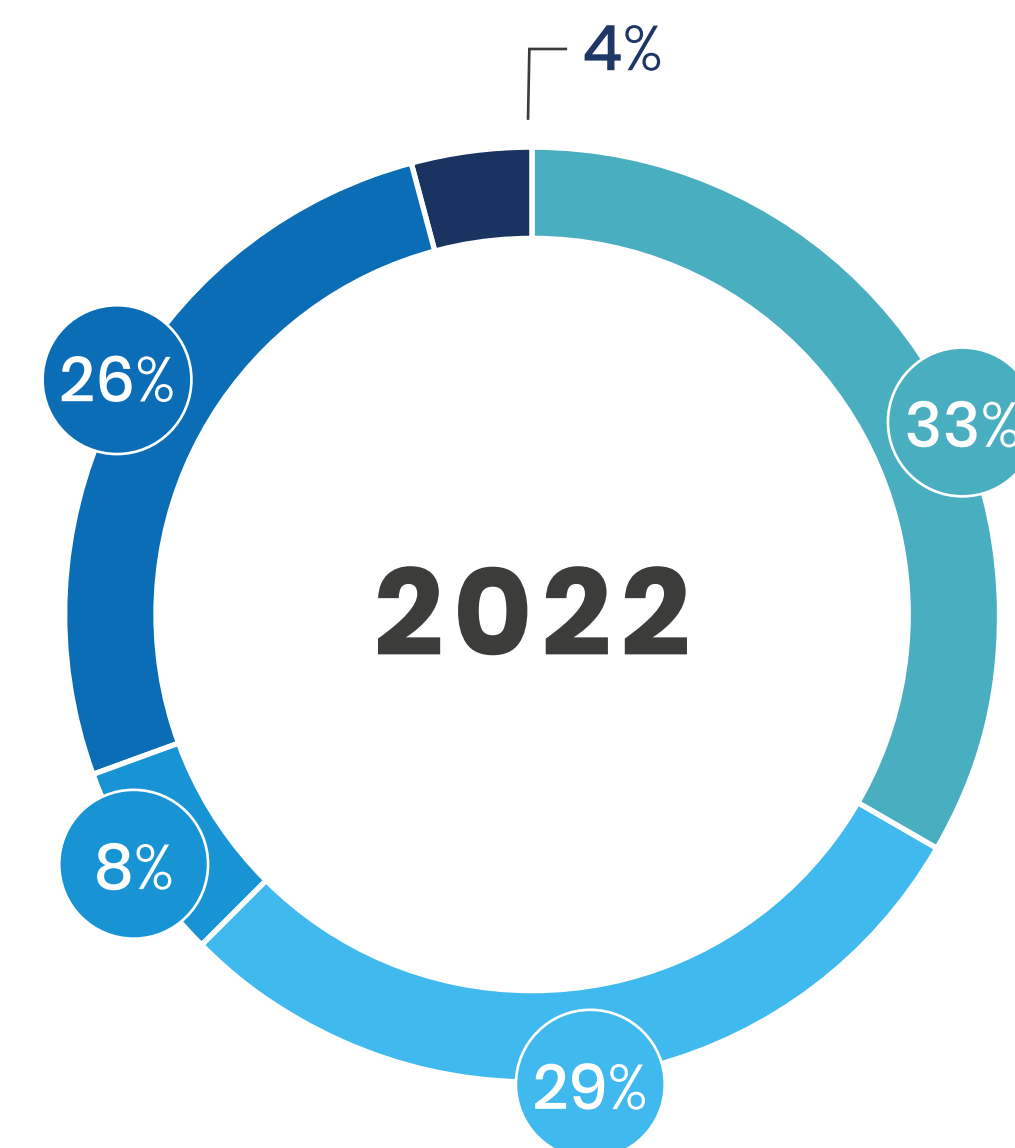
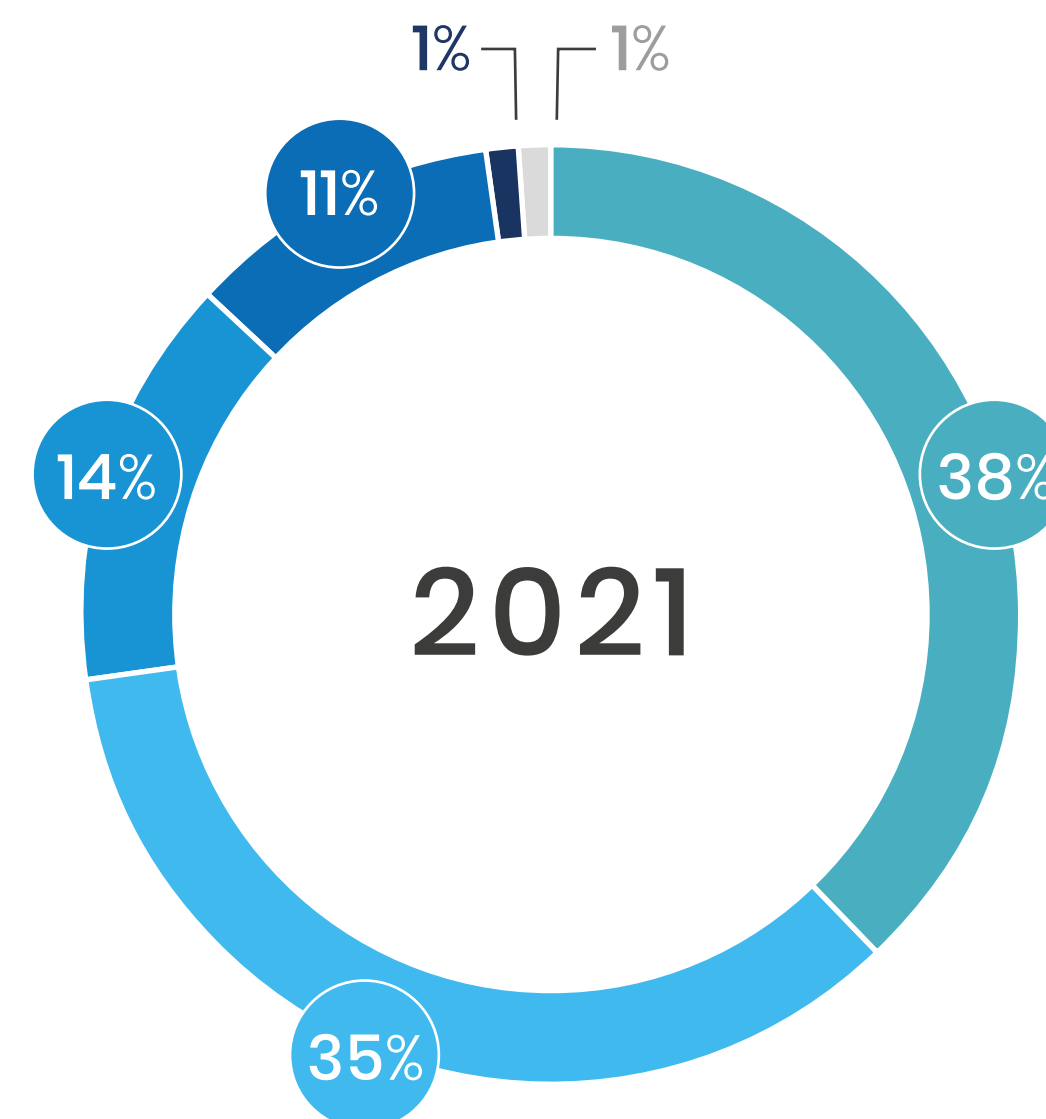
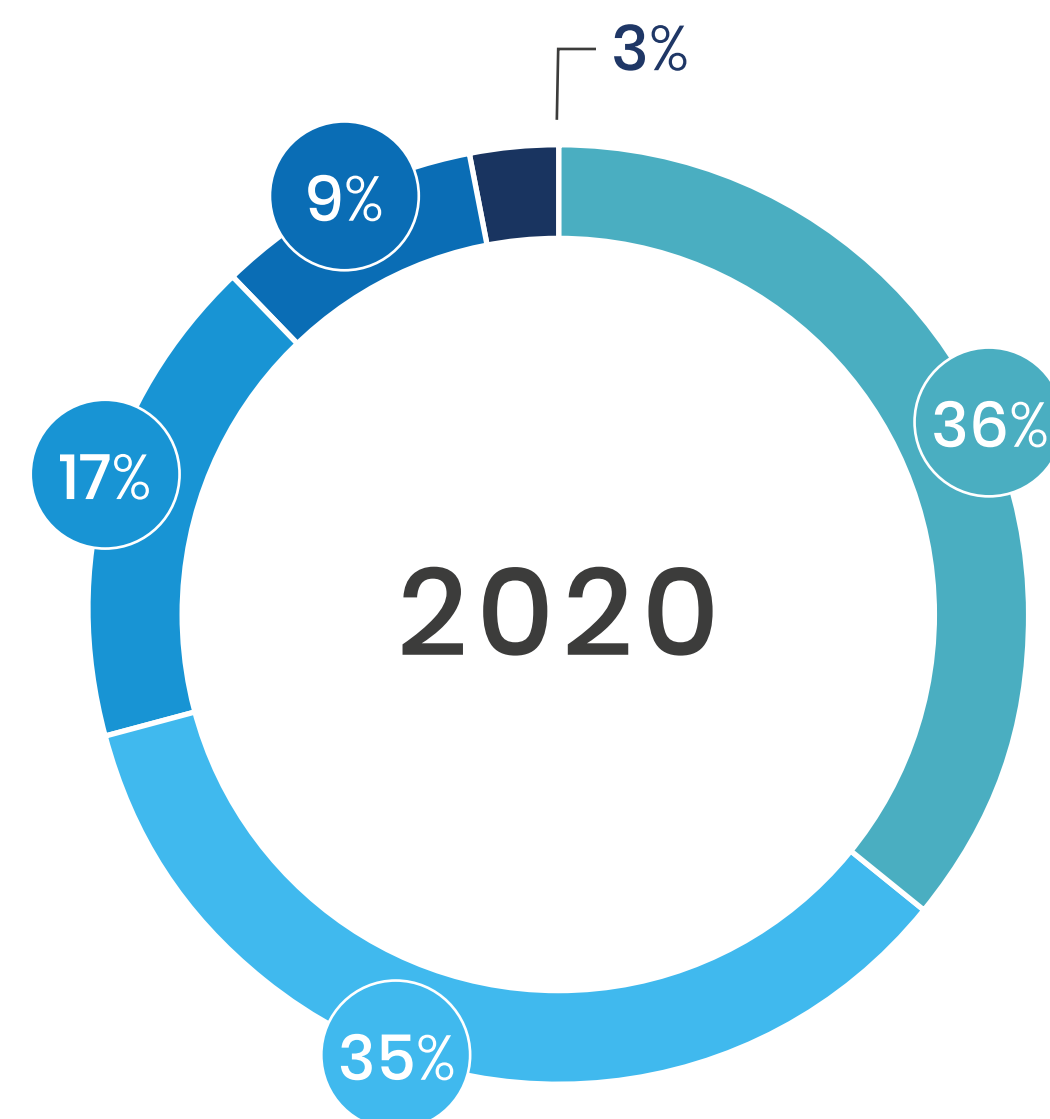
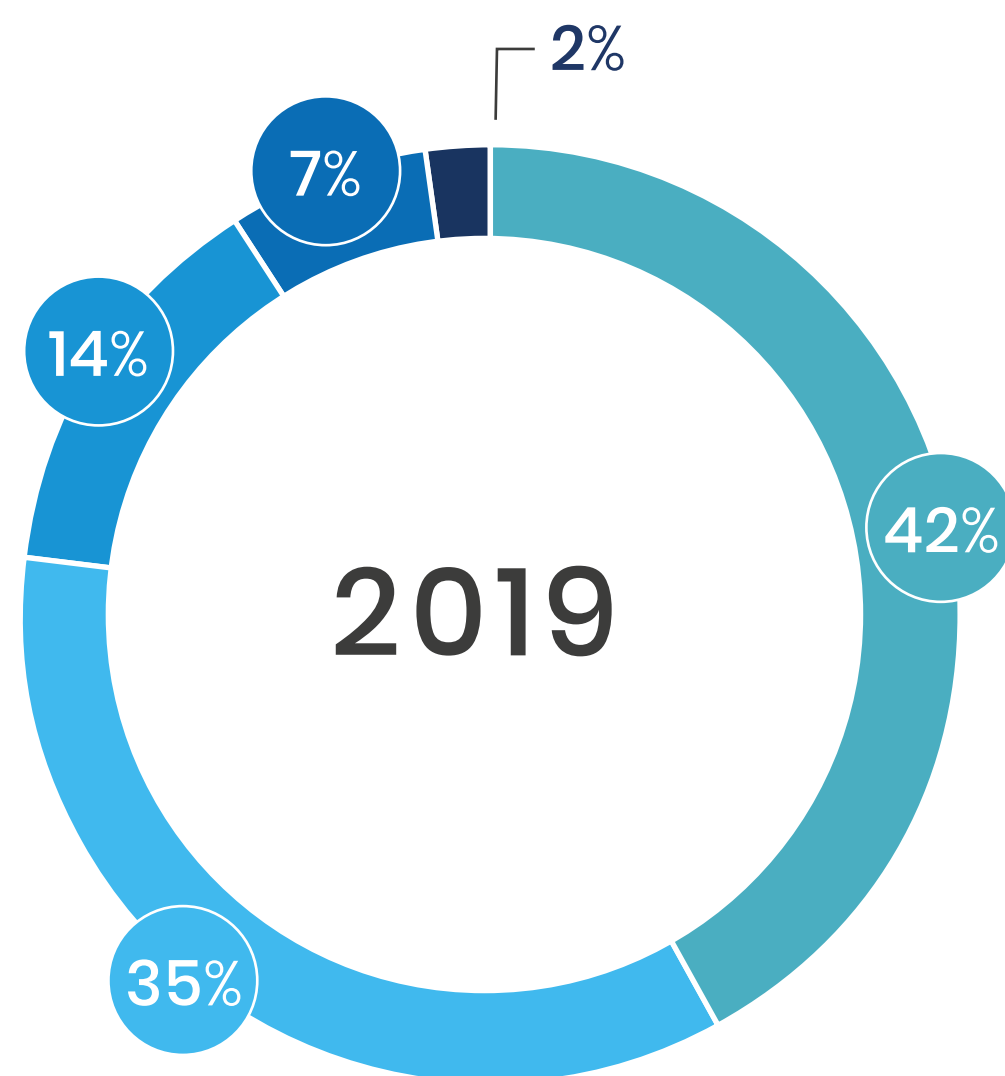
WIEDZA I EDUKACJA EKONOMICZNA

– samoocena, preferencje, wyzwania, oczekiwania

PORÓWNANIE W LATACH 2019-2022

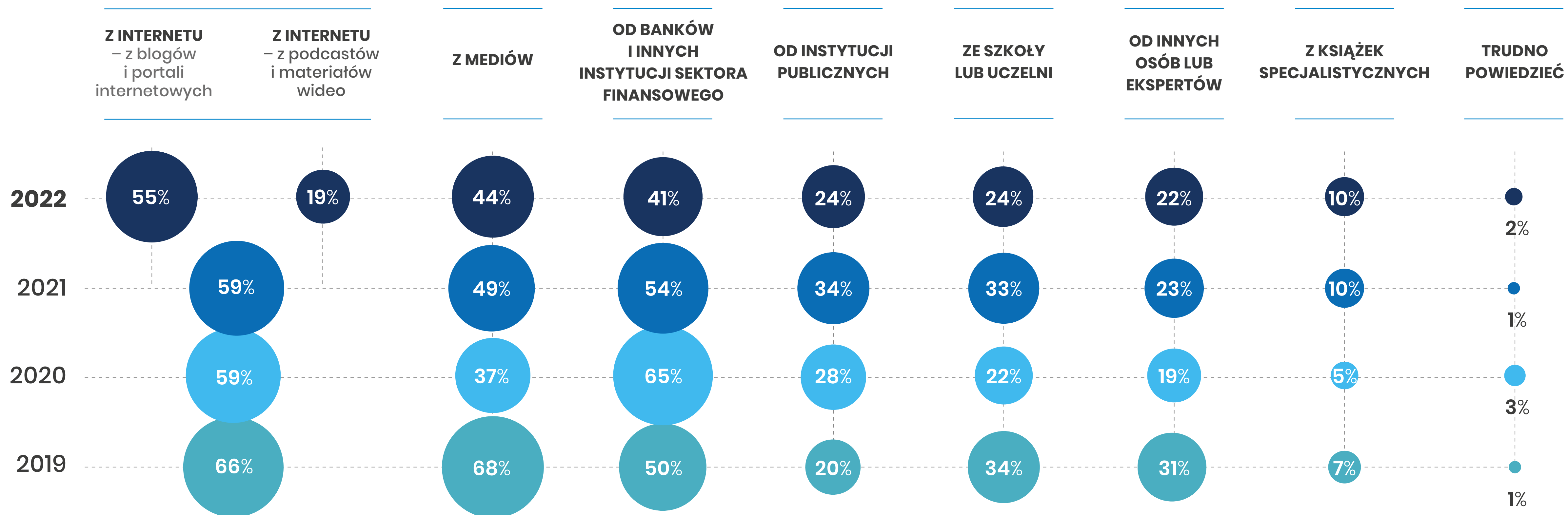
SAMOOCENA WIEDZY EKONOMICZNEJ

● przeciętna ● raczej mała ● bardzo mała ● raczej duża ● bardzo duża ● trudno powiedzieć

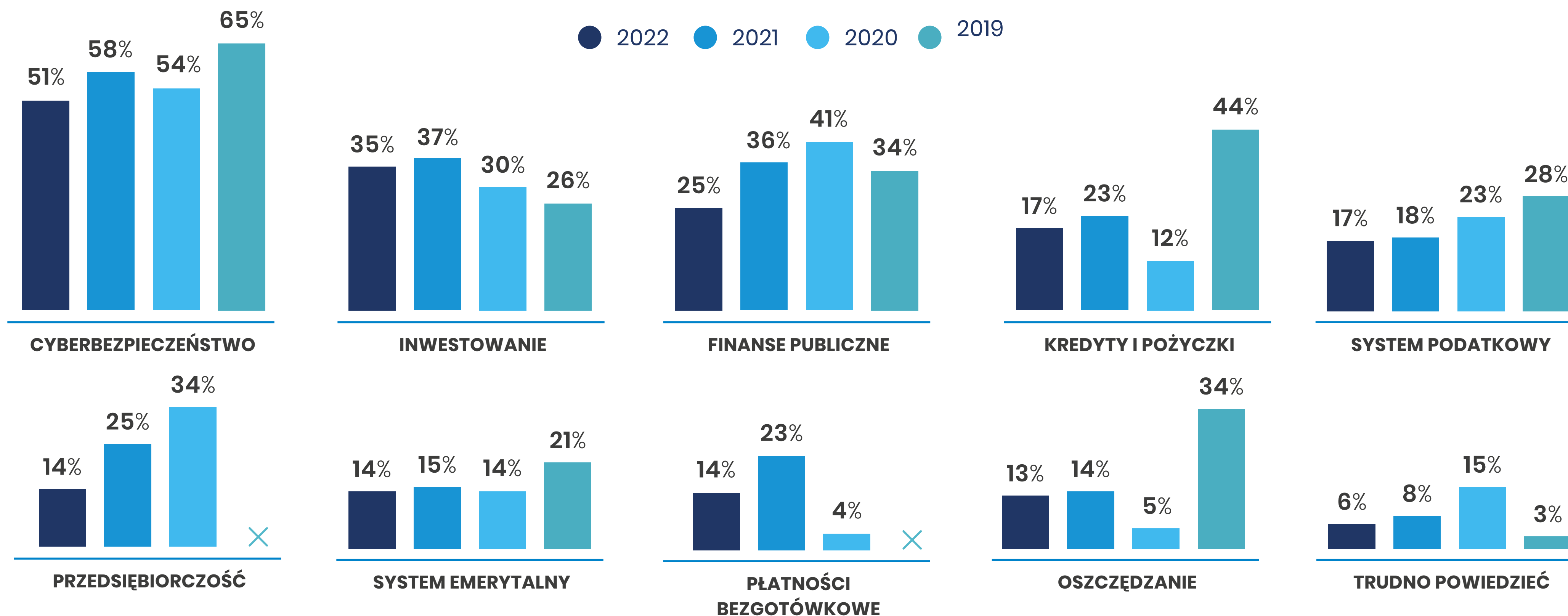
Q1. Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę w zakresie zarządzania finansami, korzystania z usług bankowych i znajomości zasad funkcjonowania gospodarki, w kontekście osobistych potrzeb w tym zakresie?

ŹRÓDŁA WIEDZY O FINANSACH I EKONOMII

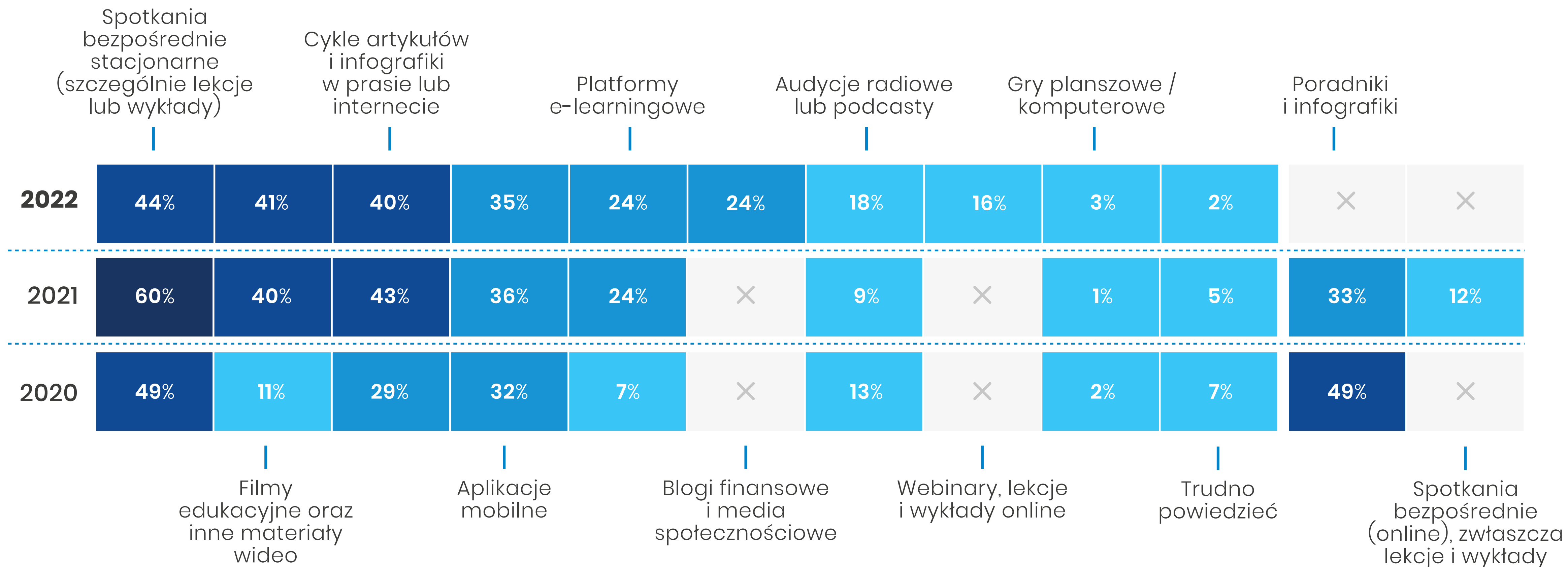
Q2. Skąd najczęściej czerpie Pan/Pani wiedzę z zakresu finansów / ekonomii? (wielokrotnego wyboru)

TEMATY „pierwszej potrzeby”, WYMAGAJĄCE POPRAWY

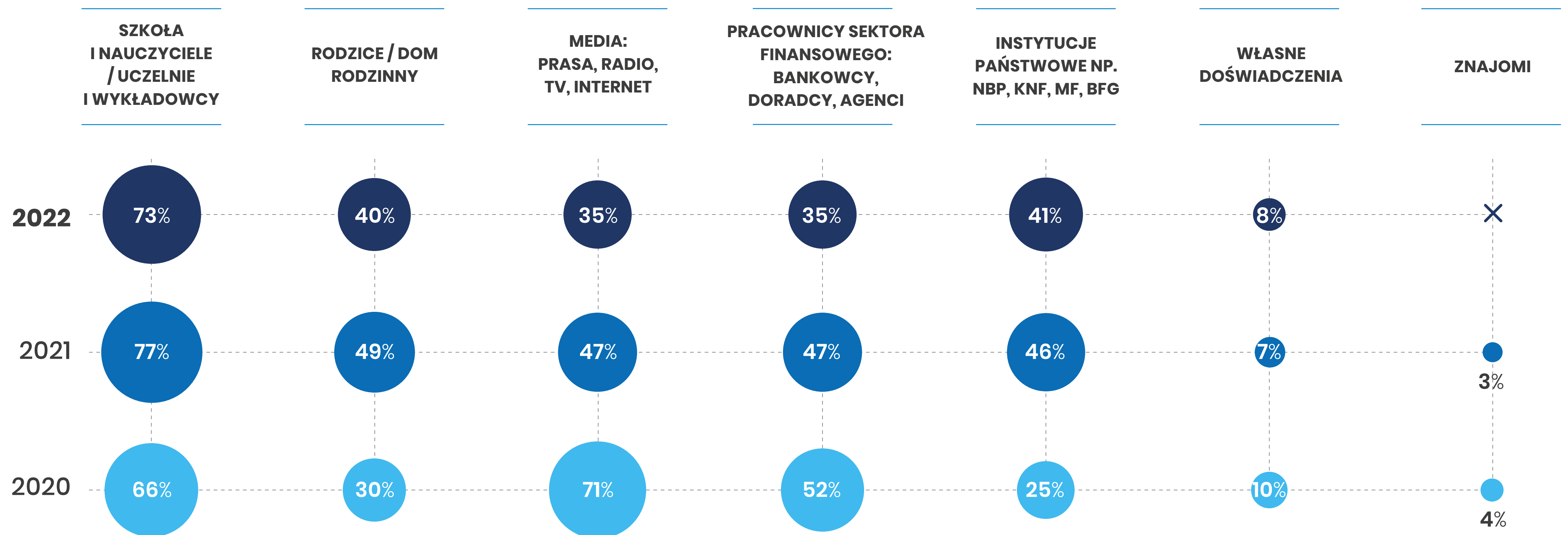
Q3. W których obszarach wiedzy finansowej odczuwa Pan/Pani największy niedobór wiedzy i ma Pan/Pani potrzebę jego poprawy? (wielokrotnego wyboru)

PREFEROWANE FORMY PRZEKAZYWANIA WIEDZY

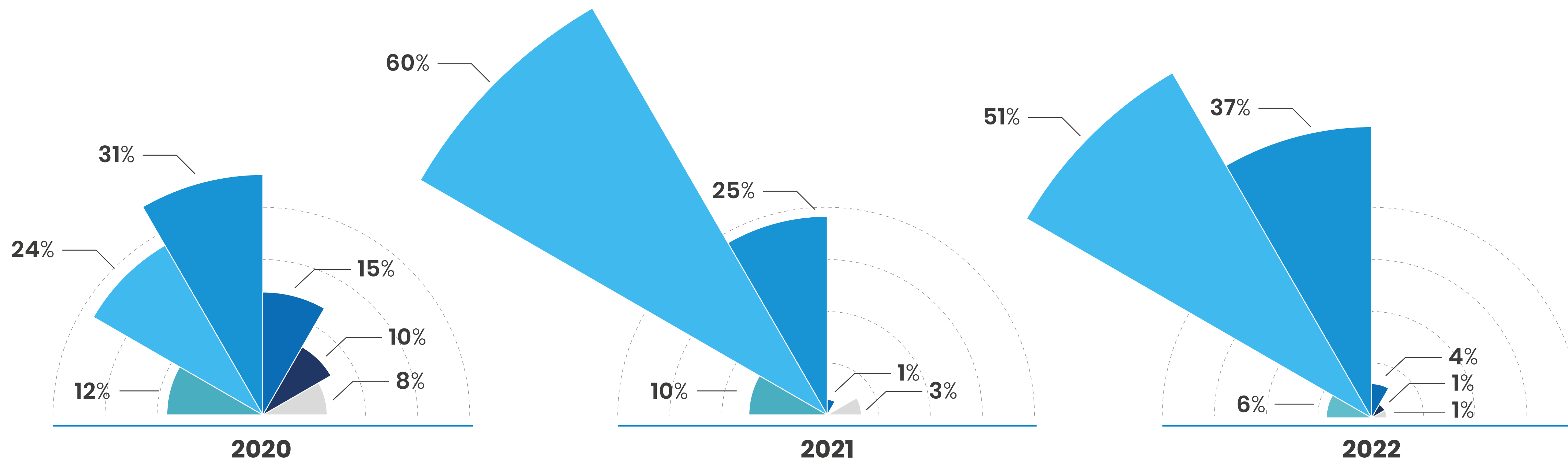
AKTYWNOŚĆ NA RZECZ EDUKACJI FINANSOWEJ

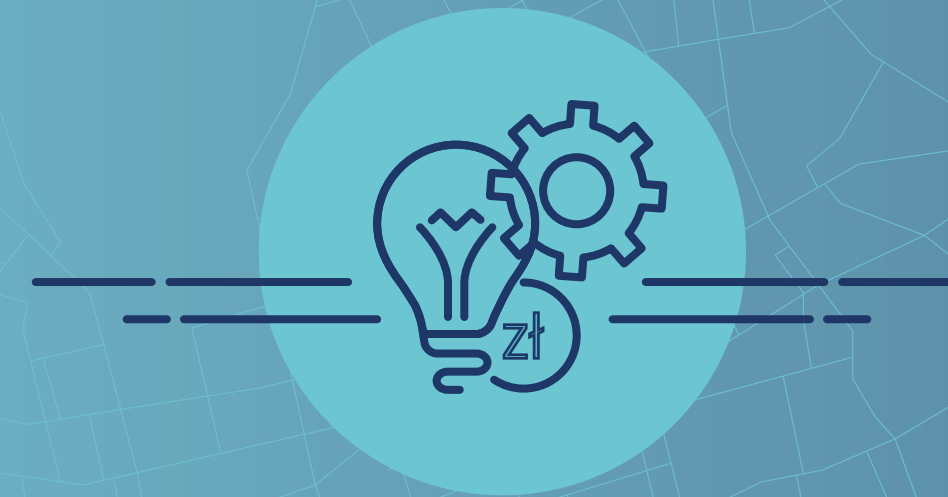
– CZYJA ROLA JEST KLUCZOWA?

– PYTANIE NIE „CZY” A „KIEDY”

● w przedszkolu
 ● w szkole podstawowej
 ● w szkole średniej
 ● na studiach
 ● w pracy
 ● nie ma potrzeby obowiązkowych zajęć w tym zakresie

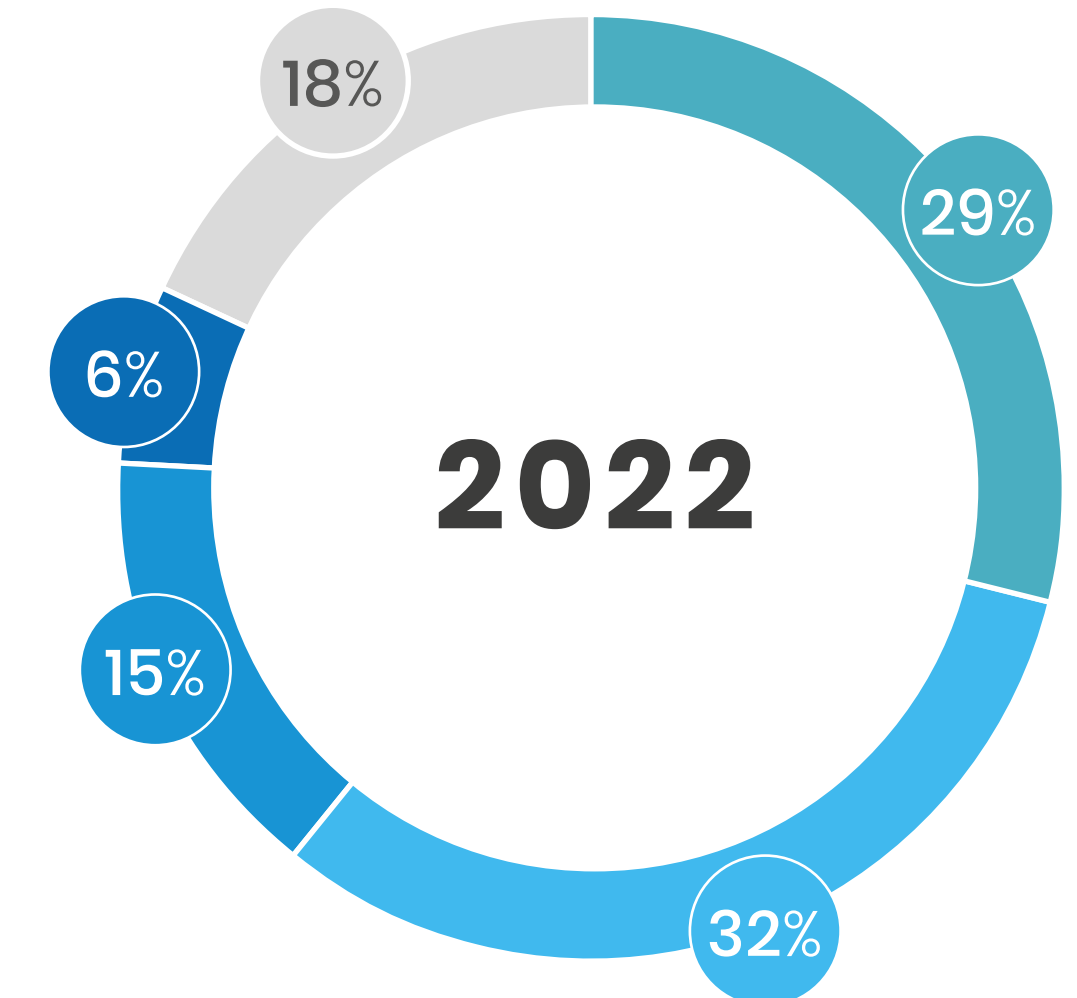
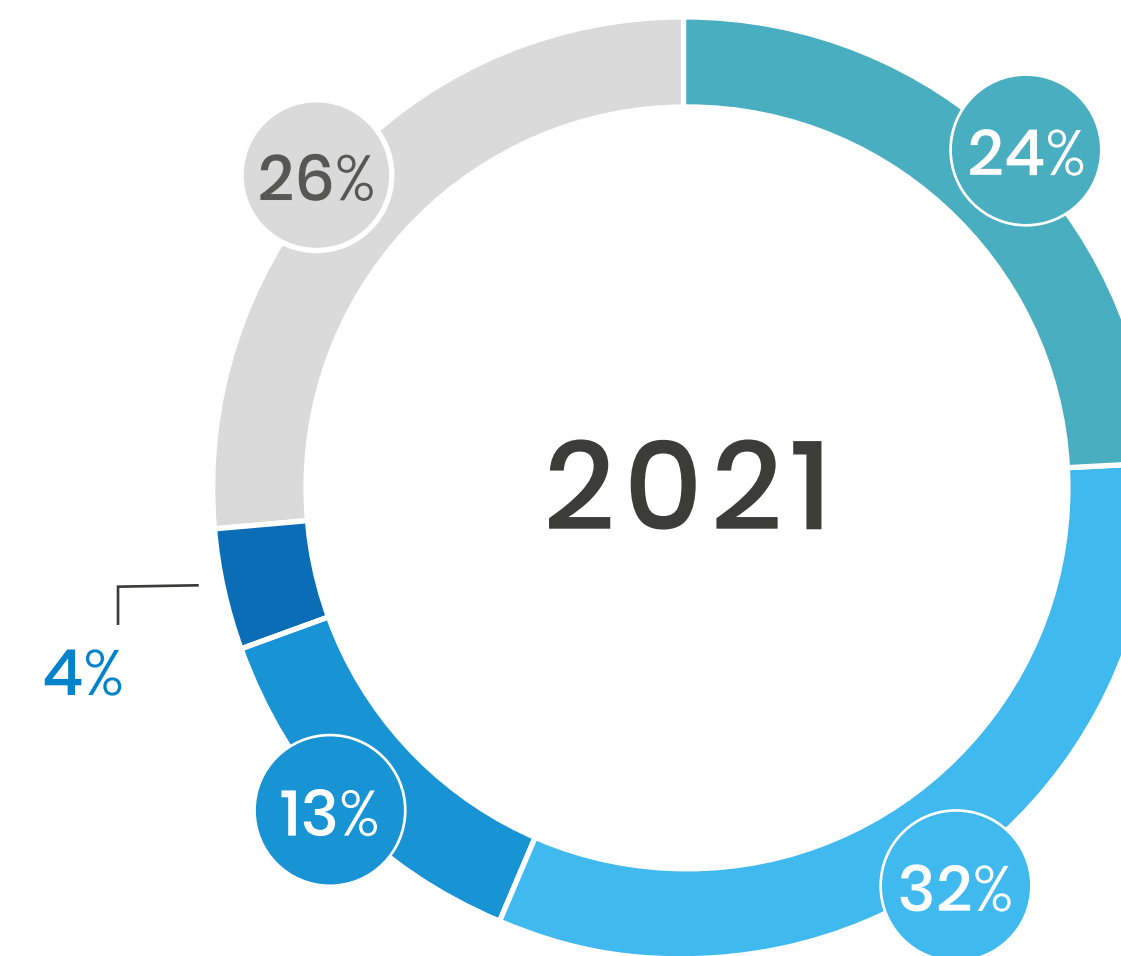
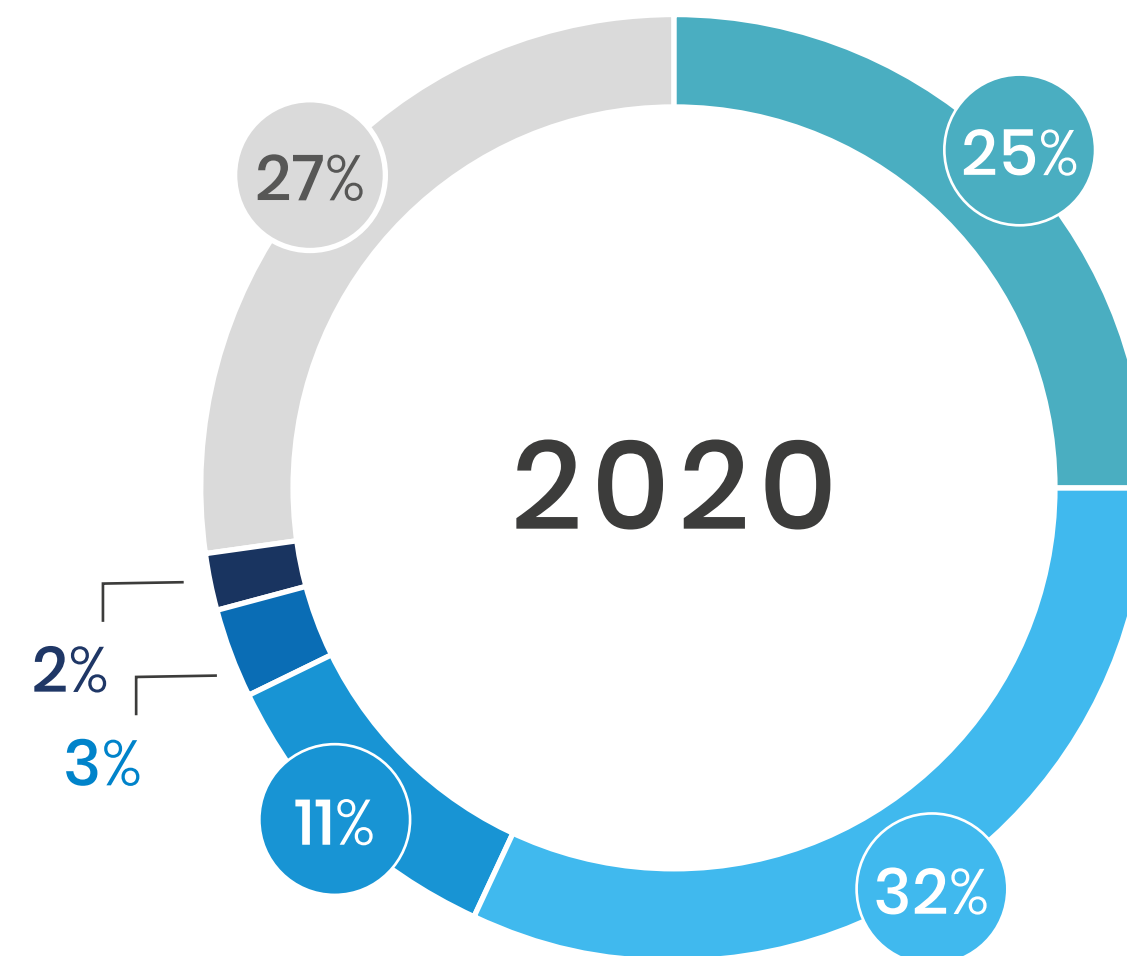
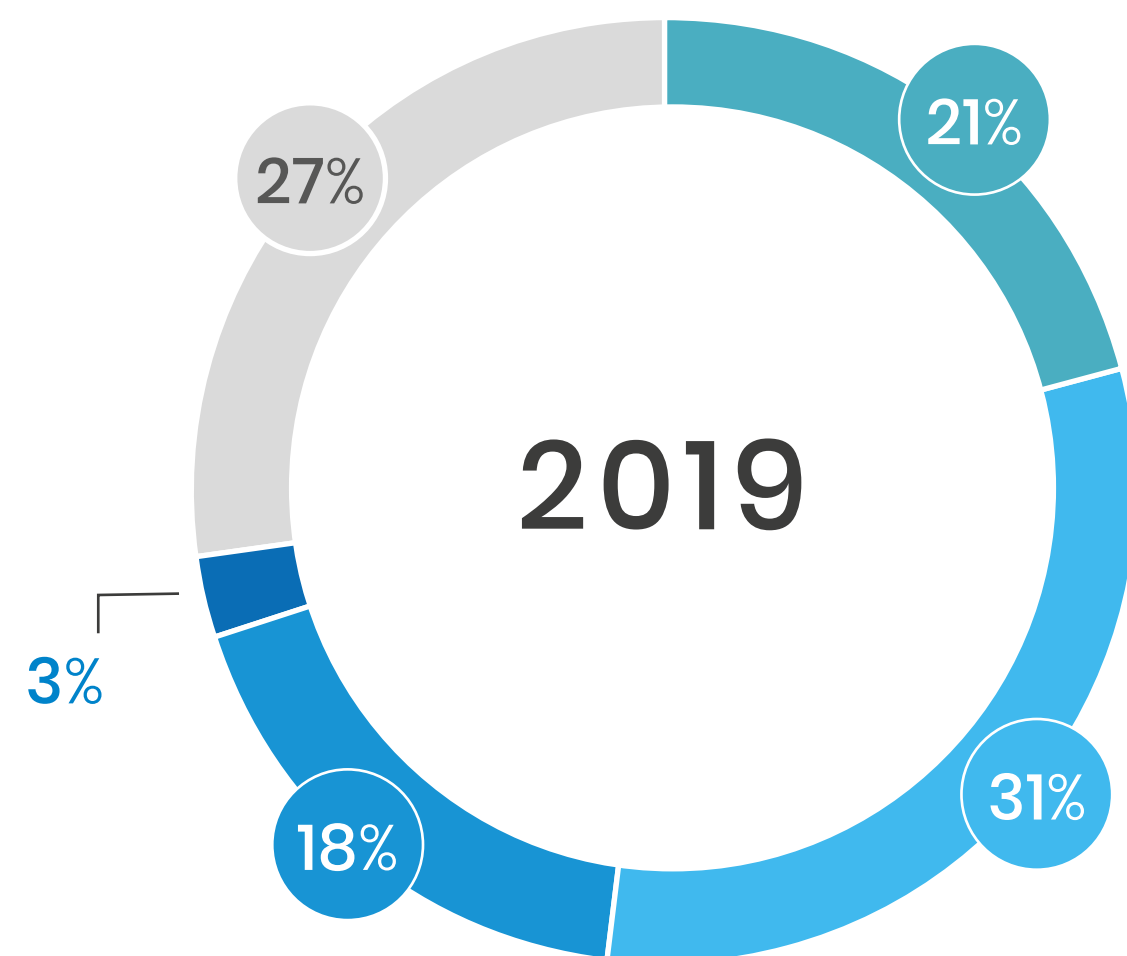

INWESTOWANIE I RYNEK KAPITAŁOWY

SAMOCENA POZIOMU WIEDZY O GIEŁDZIE

● bardzo mała
 ● raczej mała
 ● przeciętna
 ● raczej duża
 ● bardzo duża
 ● brak wiedzy

WIEDZA O SPOSOBACH INWESTOWANIA NA GPW

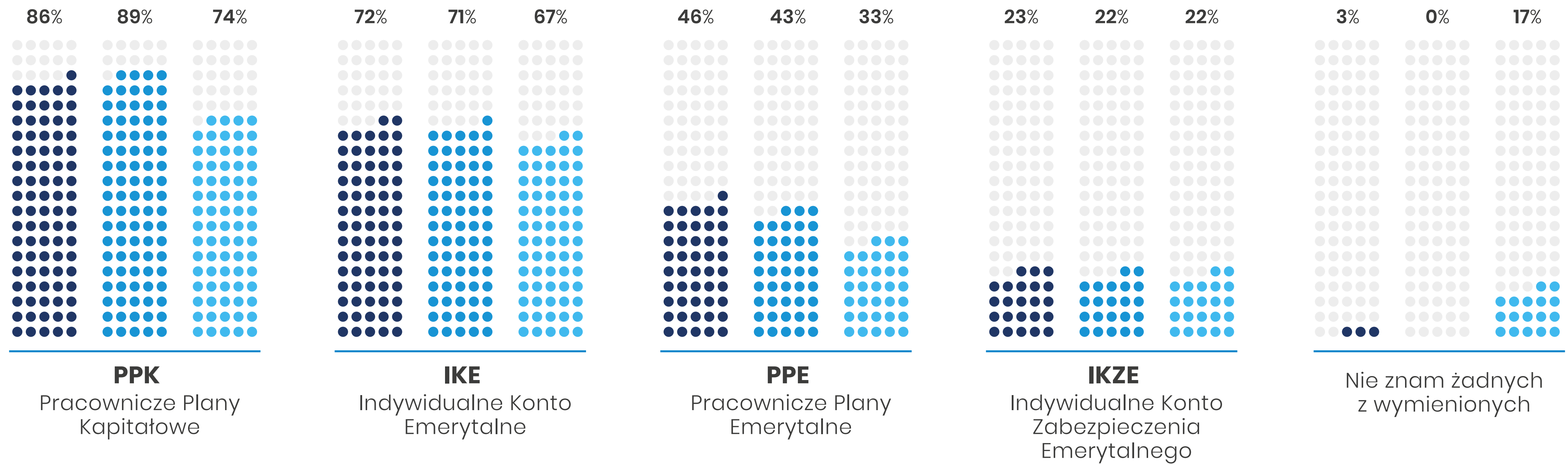
	AKCJE	OBLIGACJE	OPCJE	KONTRAKTY TERMINOWE	ETF-Y	CERTYFIKATY INWESTYCYJNE EMITOWANE PRZEZ FUNDUSZE INWESTYCYJNE	NIE ZNAM ŻADNYCH Z WYMIENIONYCH
2022	91%	70%	23%	14%	7%	4%	8%
2021	88%	65%	20%	12%	11%	4%	3%
2020	78%	51%	4%	14%	22%	4%	8%

Q12. Które z wymienionych instrumentów notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie są Panu/Pani znane: (wielokrotnego wyboru)

WIEDZA O OSZCZĘDZANIU NA EMERYTURĘ

– TEORIA

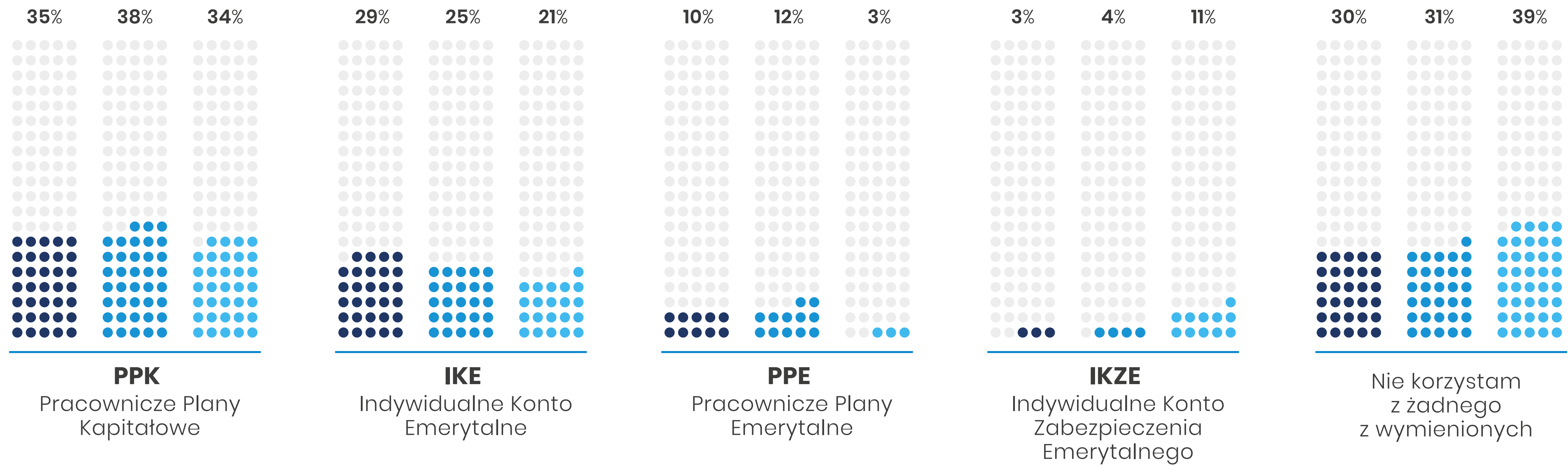
● 2022 ● 2021 ● 2020

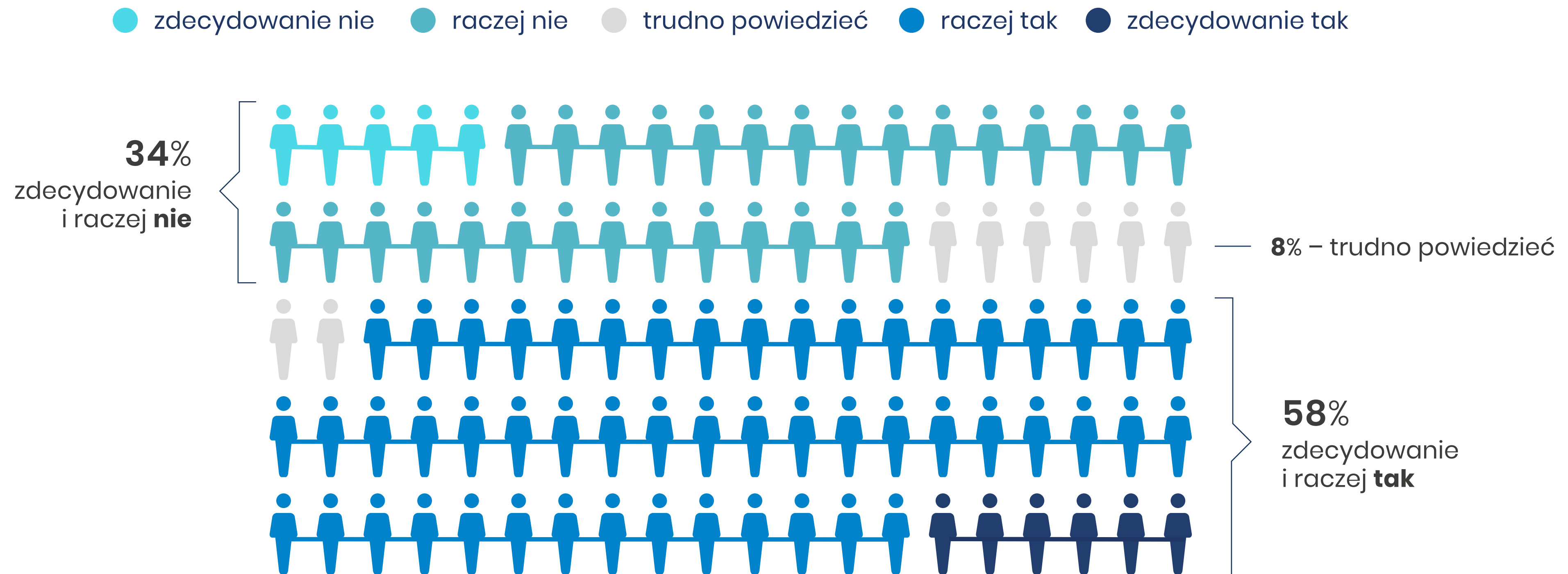
WIEDZA O OSZCZĘDZANIU NA EMERYTURĘ

– PRAKTYKA

● 2022 ● 2021 ● 2020

WPŁYW PANDEMII NA CHĘĆ INWESTOWANIA

Q17. Czy doświadczenia związane z pandemią COVID-19 i jej wpływem na życie codzienne wpłynęły na zwiększenie Pana/Pani gotowości do długoterminowego oszczędzania i/lub inwestowania na giełdzie?

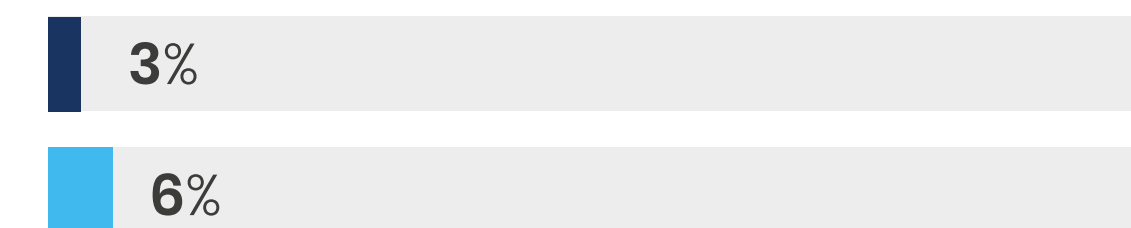
CHĘĆ INWESTOWANIA NA GPW

● 2022 ● 2021

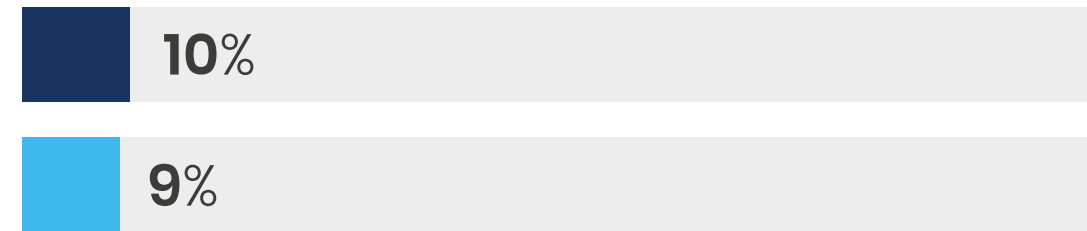
**NIE ROZWAŻAM
SAMODZIELNEGO
INWESTOWANIA**

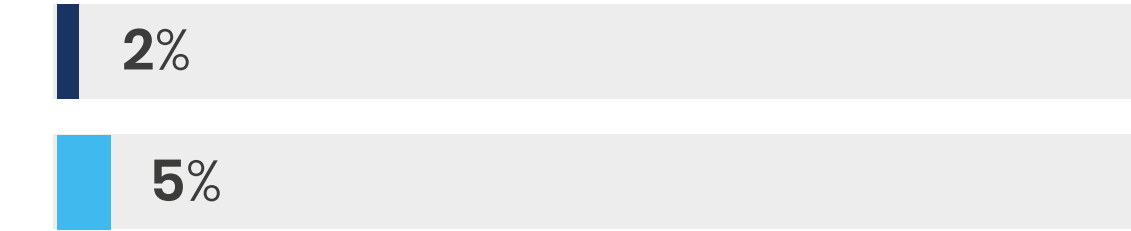
**INSTRUMENTY
FINANSOWE
NOTOWANE W GPW**

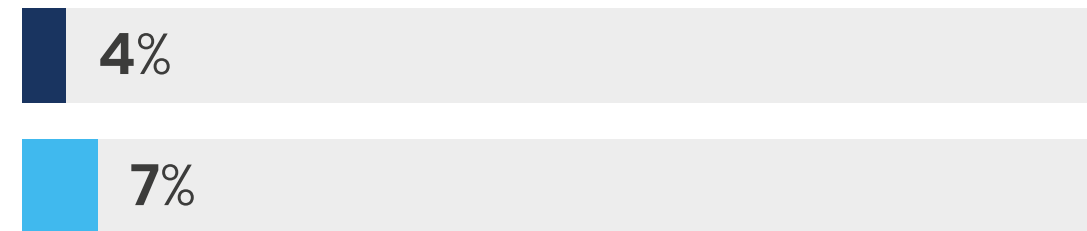
**INDYWIDUALNE
INSTRUMENTY
(KONTA) EMERYTALNE**

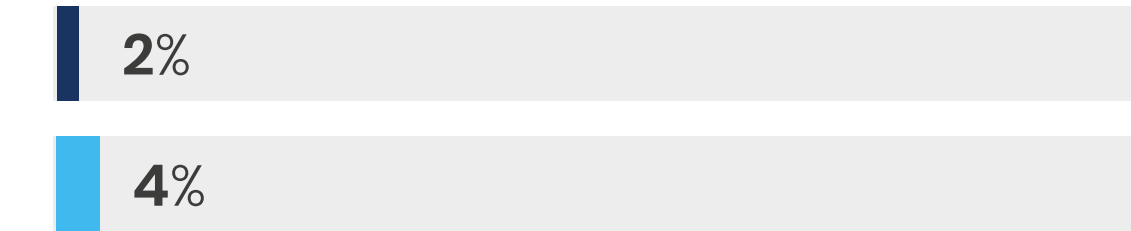
**OBLIGACJE
KORPORACYJNE**

**FUNDUSZE
INWESTYCYJNE**

**OBLIGACJE
SKARBOWE**

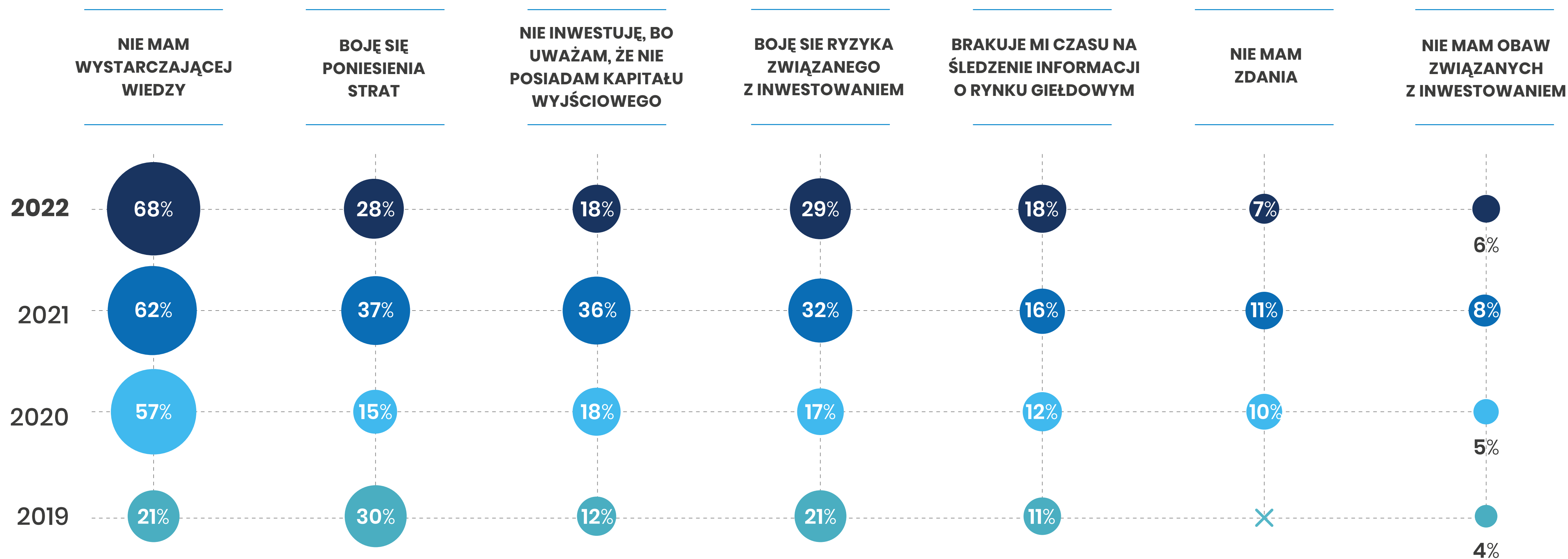

MOTYWACJA DO INWESTOWANIA NA GPW

Q18. Które kwestie byłyby dla Pana/Pani najbardziej istotne przy wyborze spółki, w której papiery wartościowe chciałby Pan/chciałaby Pani zainwestować? (wielokrotnego wyboru)

OBAWY WZGLĘDEM INWESTOWANIA

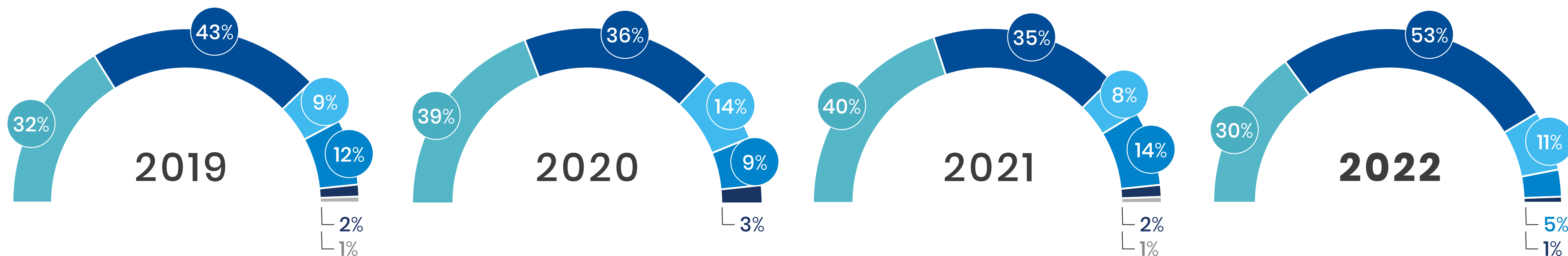

WIEDZA W PRAKTYCE

– bankowość i finanse

DOKŁADNOŚĆ CZYTANIA UMOWY PRZED PODPISANIEM

Na ile dokładnie czyta Pan/Pani czyta umowę z instytucją finansową przed jej podpisaniem w przypadku zaciągania kredytu, zakupu akcji lub ubezpieczenia?

● bardzo dokładnie, w razie problemów konsultuję wątpliwości

● staram się dokładnie, choć nie zawsze wszystkie zapisy rozumiem

● sprawdzam jedynie podstawowe zapisy i zgodność danych osobowych

● przełączam pobieżnie

● zdarza mi się podpisać bez czytania

● szkoda mi na to czasu

USŁUGI BANKOWE – KONTO, KARTA I... DŁUGO NIC

Z jakich produktów i usług bankowych Pan/Pani korzysta?

92%
RACHUNEK
OSOBISTY (ROR)

74%
KARTA
PŁATNICZA

19%
RACHUNEK
OSZCZĘDNOŚCIOWY

11%
KREDYT
GOTÓWKOWY

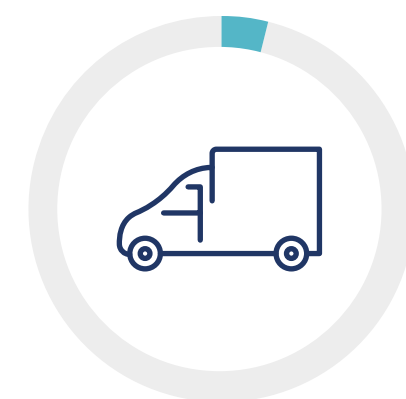
9%
LOKATA

9%
KREDYT
HIPOTECZNY

7%
KARTA
KREDYTOWA

4%
LEASING

3%
USŁUGI DORADZTWA
FINANSOWEGO

2%
USŁUGI
INWESTYCYJNE

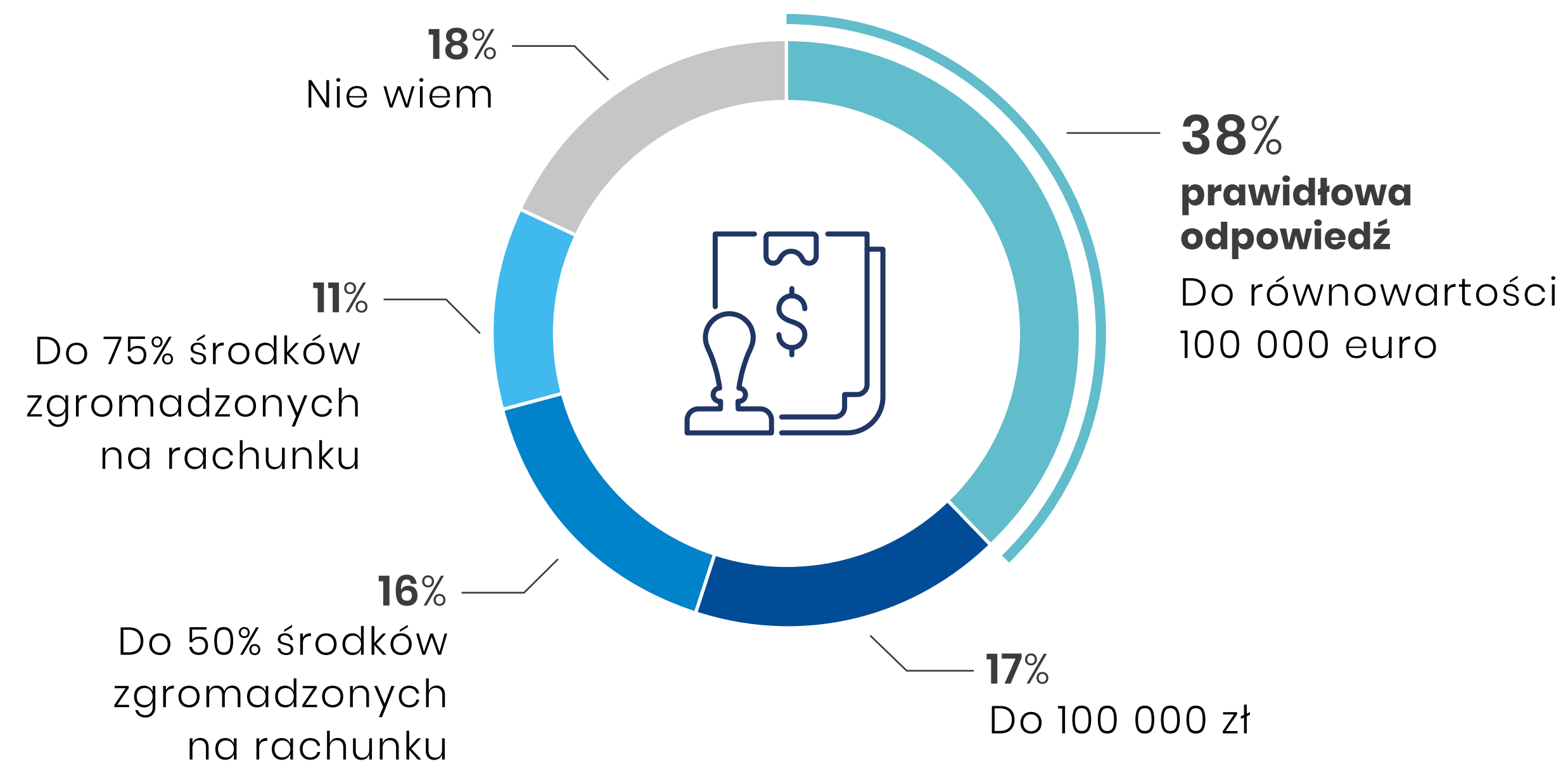

7%
NIE KORZYSTAM

PYTANIE TESTOWE NR 1

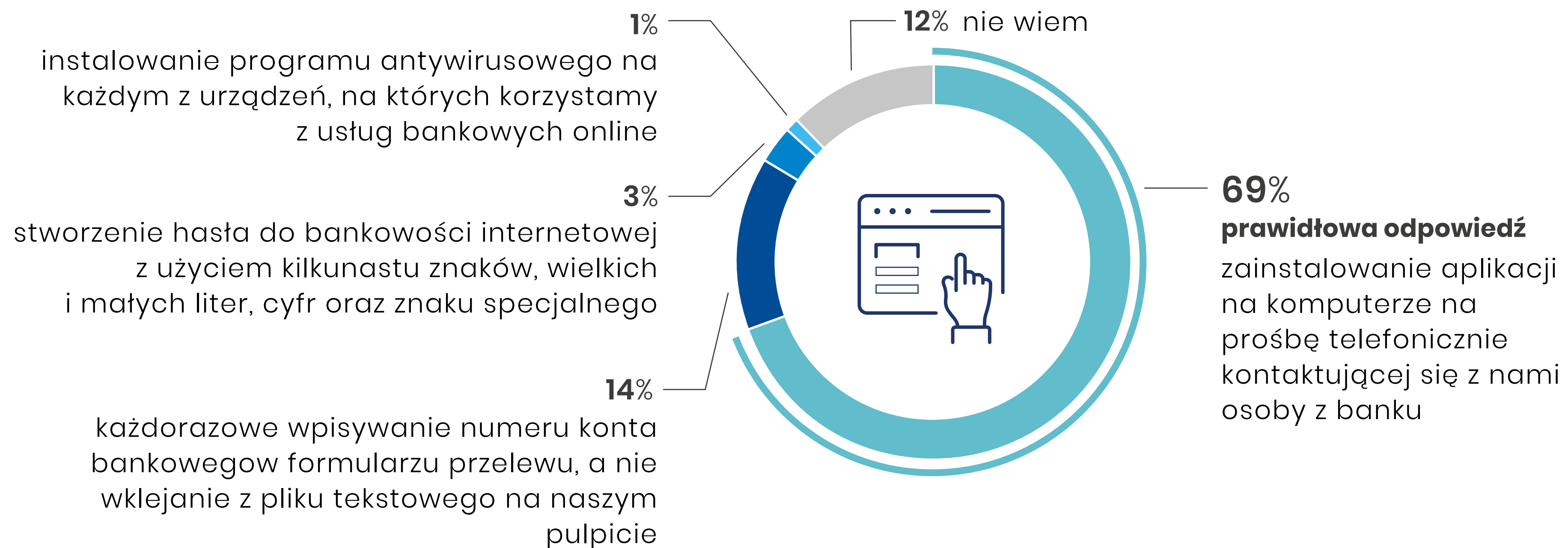
– O GWARANCJACH BFG

Jaka część Pana/Pani pieniędzy ulokowanych w banku lub SKOK zostanie zwrócona Panu/Pani przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny w przypadku upadłości tego banku lub SKOK?

○ (NIE)BEZPIECZNYM KORZYSTANIU Z BANKOWOŚCI ELEKTRONICZNEJ

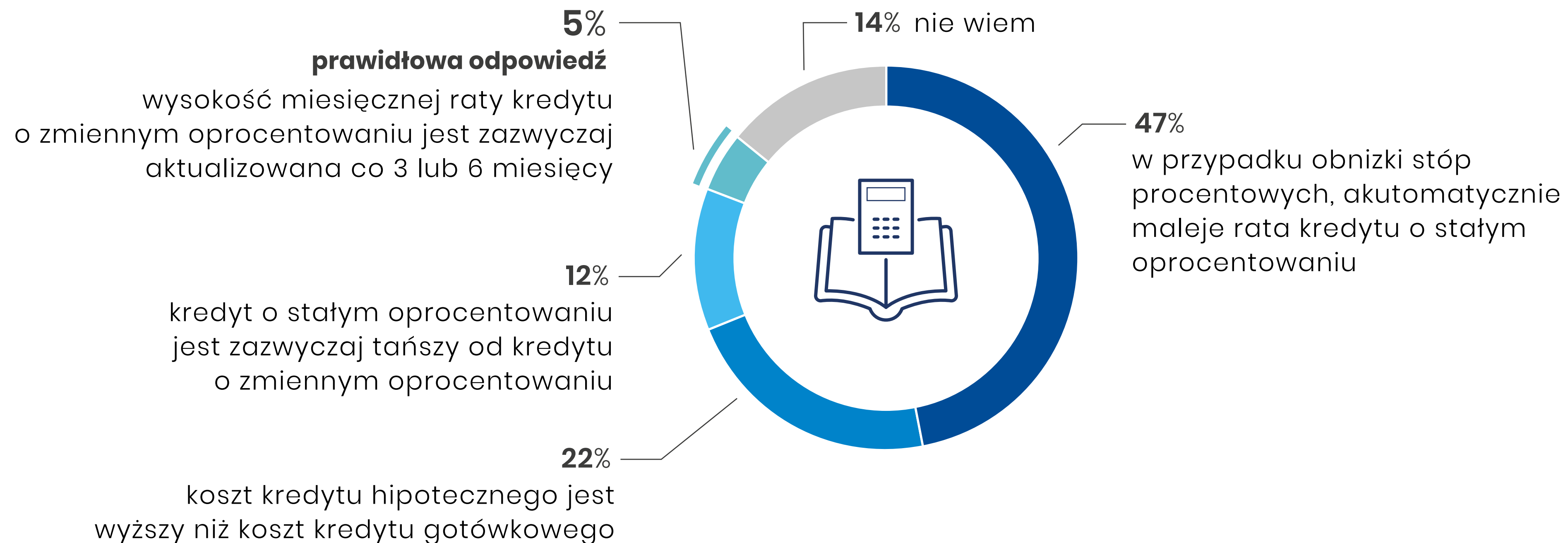
Właściwym zachowaniem w zakresie użytkowania bankowości elektronicznej NIE JEST:

PYTANIE TESTOWE NR 3

– STOPY PROCENTOWE I KOSZTY KREDYTU

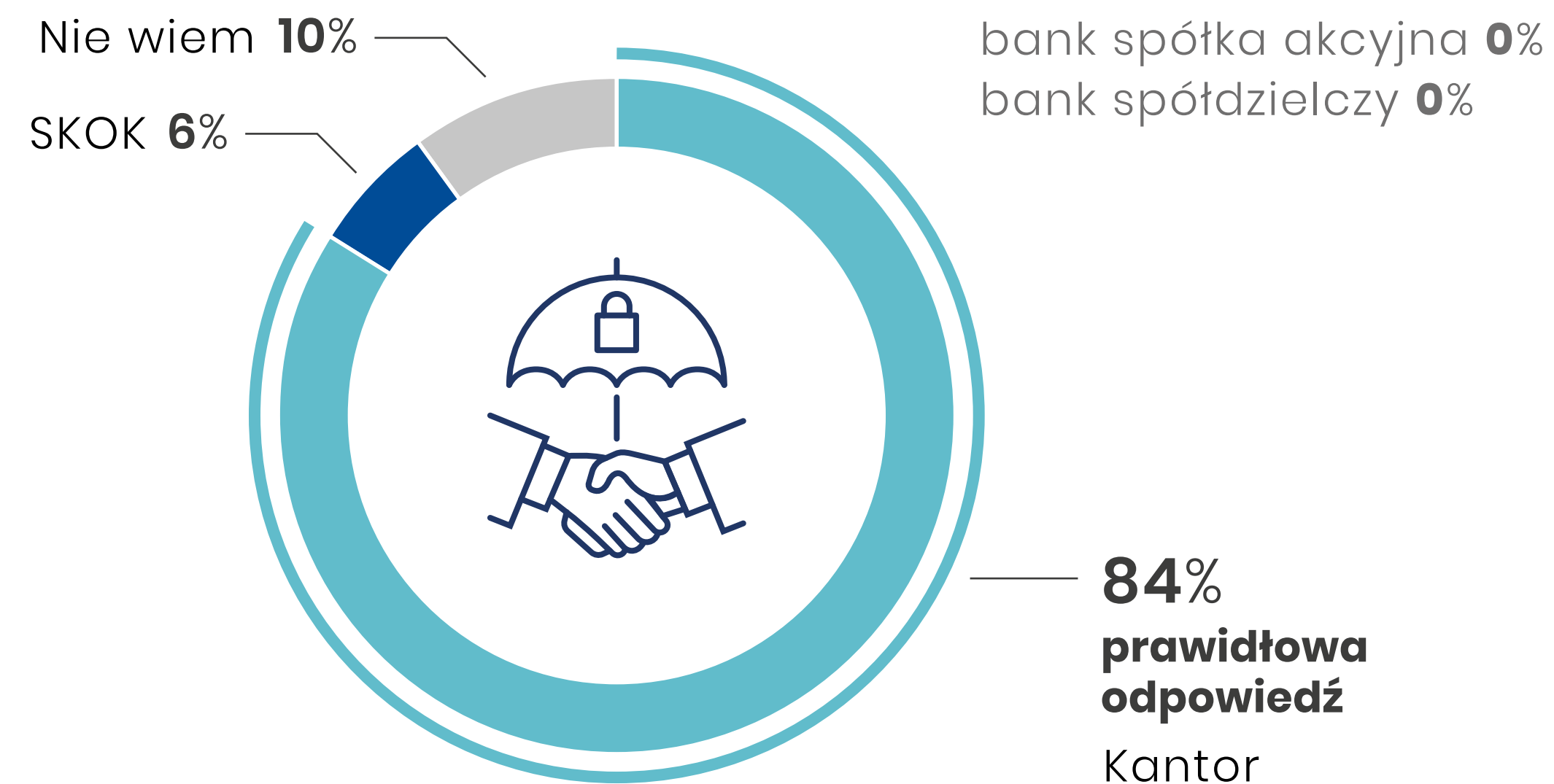
Które ze zdań jest, Pana/Pani zdaniem prawdziwe:

PYTANIE TESTOWE NR 4

– PRAWO DO UDZIELANIA KREDYTÓW

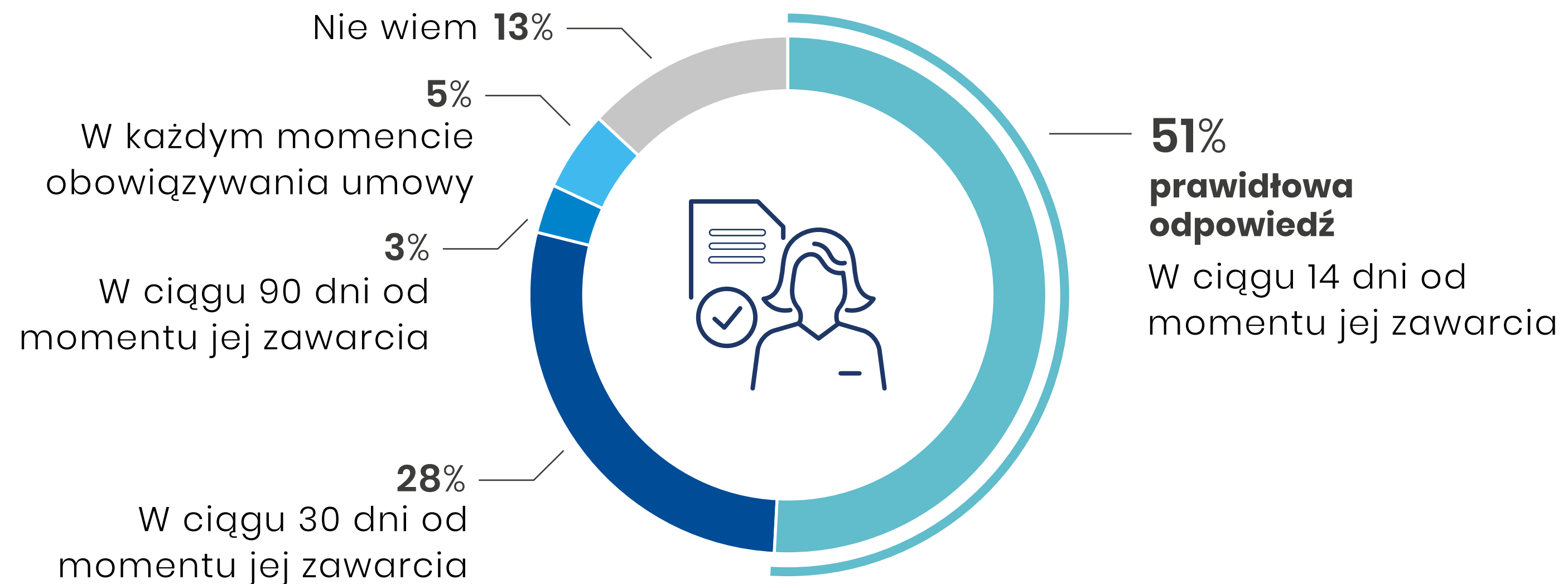
Która z poniższych instytucji nie ma prawa świadczyć usług kredytowych?

PYTANIE TESTOWE NR 5

– ILE CZASU NA ODSTĄPIENIE OD UMOWY KREDYTOWEJ

W którym momencie klient może odstąpić od umowy kredytowej bez podania przyczyny?

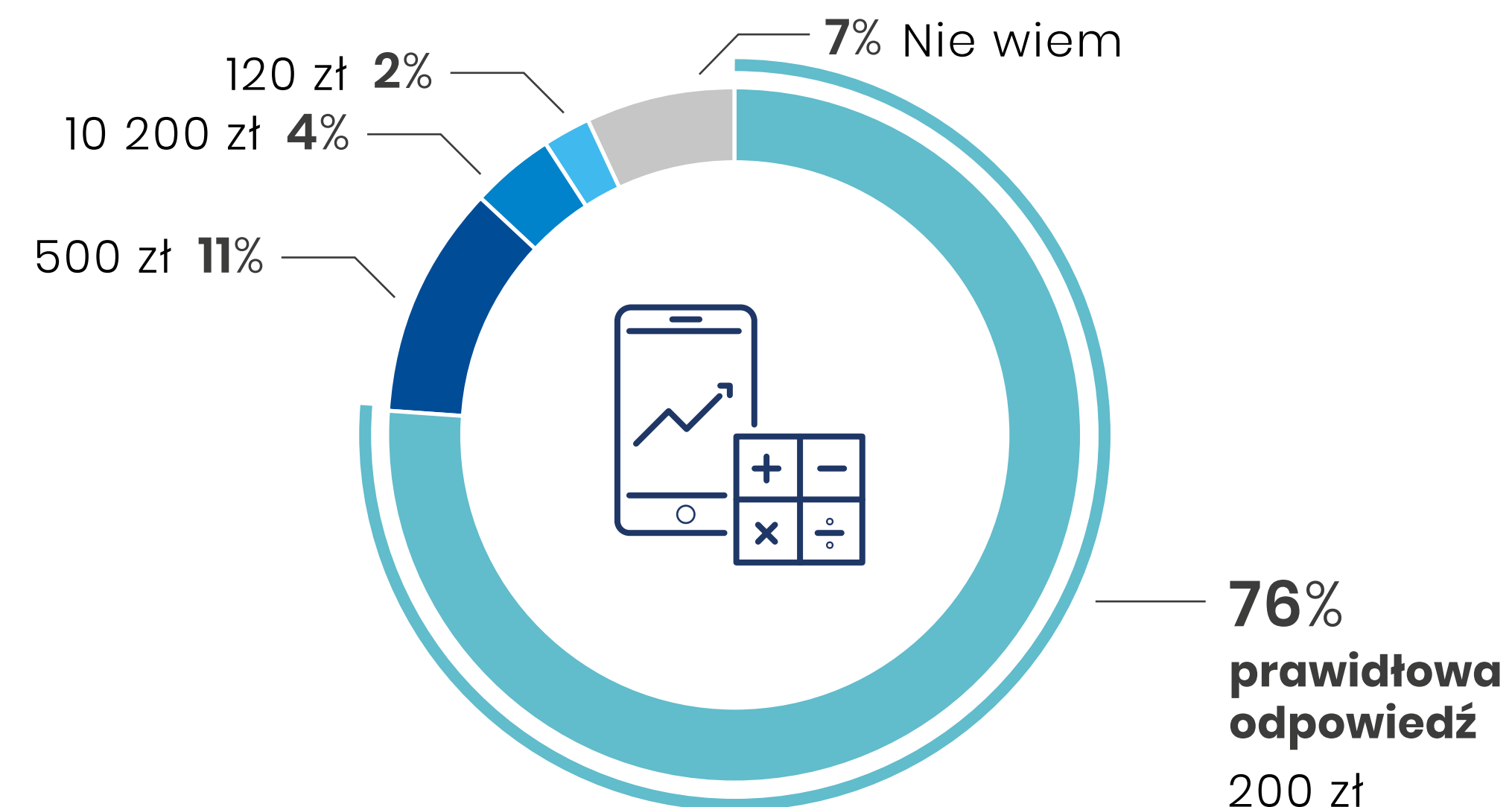

PYTANIE TESTOWE NR 6

– WYLICZENIE ODSETEK

Klient od lat oszczędza swoje pieniądze na koncie oszczędnościowym w banku. Przez lata udało mu się zgromadzić 10 000 zł, które w ubiegłym roku wpłacił na lokatę oprocentowaną 2% w skali roku. Ile wyniosą po upływie roku odsetki od tej lokaty (bez uwzględnienia podatku i inflacji)?

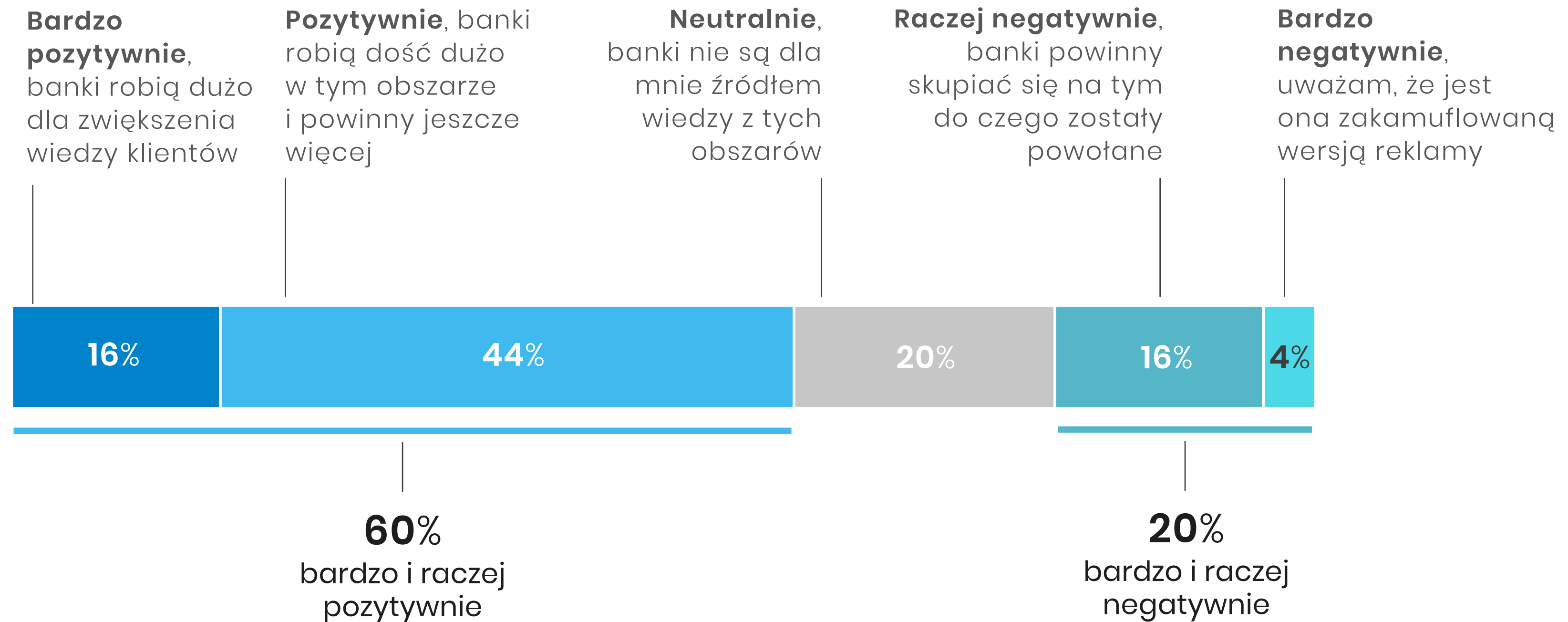

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA BANKÓW

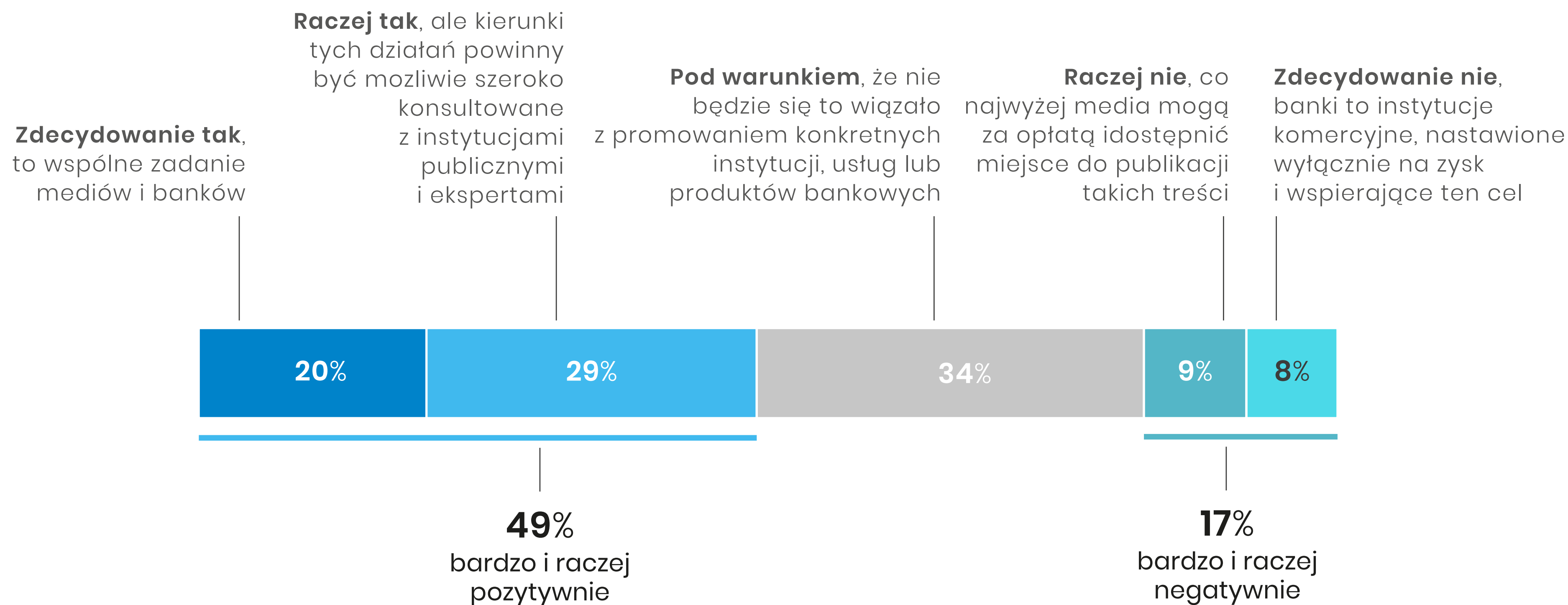
EDUKOWANIE KLIENTÓW PRZEZ BANKI

– OCENA SPOŁECZNA

EDUKACJA EKONOMICZNA

– WSPÓLNA MISJA MEDIÓW I BANKÓW

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ
